

Έκθεση για την επίσκεψη κλιμακίου του ΕΣΠ στα Νέα Κέντρα Κράτησης Αλλοδαπών Κομοτηνής και Ξάνθης.

Στο πλαίσιο των έκτακτων αποστολών που πραγματοποιεί το ΕΣΠ με την υποστήριξη του Ιδρύματος Σταύρου Νιάρχου, η ομάδα επισκέφθηκε τα Νέα Κέντρα Κράτησης Αλλοδαπών Κομοτηνής και Ξάνθης.

Ημερομηνίες Αποστολής: Τρίτη 28 Αυγούστου 2012
Κυριακή 2 Σεπτεμβρίου 2012

Τόπος: Σχολές Αστυφυλάκων Κομοτηνής και Ξάνθης

Σκοπός: Η επίσκεψη των Νέων Κέντρων Κράτησης Ξάνθης και Κομοτηνής είχε σαν σκοπό, αφενός την καταγραφή των συνθηκών κράτησης, αφετέρου την πληροφόρηση και παροχή νομικών κυρίως υπηρεσιών στους κρατούμενους .

Ιστορικό Κέντρων Κράτησης: Τα εν λόγω κέντρα κράτησης συγκροτήθηκαν αστραπιαία στις αρχές του Αυγούστου 2012. Στεγάστηκαν στα κτίρια των Σχολών Αστυνομίας σε Ξάνθη και Κομοτηνή αντίστοιχα. Ένας μεγάλος αριθμός αστυνομικών και συνοριακών φρουρών εξαναγκάστηκαν να εγκαταλείψουν τα σπίτια τους μέσα σε μια νύχτα και να μεταβούν σε Ξάνθη και Κομοτηνή με σκοπό τη φύλαξη αλλοδαπών υπό απέλαση. Έχει καταγραφεί μαρτυρία αστυνομικού, που υπηρετούσε σε αστικό κέντρο της Θεσσαλίας, ότι είχε να δει τη σύζυγο και τα παιδιά του πάνω από ένα μήνα. Στα πλαίσια της ρητορικής περί εξυγιάνσεως του κέντρου της Αθήνας και άλλων μεγάλων πόλεων μεταφέρθηκαν: α) άτομα χωρίς νομιμοποιητικά έγγραφα που βρέθηκαν στην Αθήνα β) κρατούμενοι κέντρων κράτησης της Αθήνας γ) πρόσωπα που πέρασαν χωρίς νομιμοποιητικά έγγραφα τα σύνορα του ποταμού Έβρου.

Αριθμός κρατουμένων και υπηρεσίες που παρεσχέθησαν:

794 άτομα στην Κομοτηνή και 488 άτομα στην Ξάνθη.

Έγινε γενική αναλυτική ενημέρωση σε όλους τους κρατούμενους και στην συντριπτική πλειοψηφία ενός προς ένα των κρατουμένων. Υπήρξαν μόνον ελάχιστοι που δεν εξέφρασαν την επιθυμία να έρθουν σε επαφή μαζί μας. Για ένα μεγάλο αριθμό κρατουμένων εκκρεμούν ενέργειες, που οι δικηγόροι του ΕΣΠ στο μεταξύ έχουν θέσει σε κίνηση.

Περιγραφή των χώρων κράτησης: Οι κοιτώνες και όχι τα άλλα κτίρια (π.χ. εστιατόρια, κλικία, χώροι συνάθροισης) των σχολών αστυφυλάκων, αποτελούν τους χώρους κράτησης. Πρόκειται για διώροφα κτίρια και στις δύο σχολές αστυφυλάκων. Κάθε όροφος αποτελείται από έναν προθάλαμο και τον κυρίως χώρο, που περιλαμβάνει έναν διάδρομο και δωμάτια με έξι κατά βάσιν κρεβάτια (είδαμε όμως και στρώματα στο πάτωμα). Κάθε κτίριο περιστοιχίζεται σε μικρή απόσταση από ιδιαίτερα ψηλό συρμάτινο φράκτη, που ορίζει και ένα μικρό προαύλιο χώρο μπροστά από κάθε κτίριο-κρατητήριο.

Συνθήκες διαβίωσης κοινές για Κομοτηνή και Ξάνθη.

Δεν έχουν προβλεφθεί διερμηνείς με αποτέλεσμα η επικοινωνία να είναι από αδύνατη μέχρι ιδιαίτερος δυσχερής. Η επικοινωνία γίνεται στοιχειωδώς με κρατούμενους, που γνωρίζουν ελληνικά.

Ο καθένας είχε από ένα σεντόνι αποτελούμενο από ένα είδος χαρτοπολλτού και ένα μαξιλάρι. Τα περισσότερα μαξιλάρια δεν είχαν μαξιλαροθήκες.

Στο μέσον περίπου του κυρίως χώρου βρίσκονταν οι τουαλέτες όπου είναι και το μόνο μέρος, που οι κρατούμενοι μπορούν να πιούν νερό.

Δεν έχουν ζεστό νερό, τους έχουν δώσει από μία πετσέτα και σαγιονάρες. Η σίτιση καλύπτεται από εταιρίες catering. Όλοι παραπονιούνται για την ποιότητα του φαγητού και την απουσία κρέατος. Θετικό το γεγονός ότι σε κάθε όροφο κτιρίου στην Ξάνθη υπάρχει ειδικός χώρος προσευχής.

Δεν υπάρχει τραπεζαρία, τρώνε στα κρεβάτια τους.

Ασκείται βία από αστυνομικούς συχνά ως μέσον καταστολής. Έξω από τους κοιτώνες και στα δύο ΚΚΦ υπάρχουν κλούβες των ΜΑΤ, οι οποίοι περιμένουν για να επέμβουν σε περίπτωση αναστάτωσης.

Διαπιστώθηκαν επίσης:

Έλλειψη συνεργασίας και συνεννόησης μεταξύ αρχής κράτησης και αρχής σύλληψης, με αποτέλεσμα την καθυστέρηση στην επεξεργασία των φακέλων των κρατουμένων.

Συνθήκες διαβίωσης για Κομοτηνή

Το νερό δεν είναι πόσιμο και όλοι αναφέρουν πρόβλημα στο στομάχι.

Τους παρέχεται 1 χαρτί υγείας ανά 15 μέρες.

Υπάρχει ηρωινομανής, 1 μήνα χωρίς να παίρνει τη δόση του, δεν κοιμάται, πονάνε τα κόκαλά του.

Ζήτησε φάρμακα και τον χτύπησε αστυνομικός.

Καθαρίζουν μόνοι τους τα δωμάτια και τις τουαλέτες.

Δεν προβλέπεται επισκεπτήριο (κρατούμενος δηλώνει και συγκρατούμενοί του επιβεβαιώνουν ότι ήρθε ο πατέρας του από την Αθήνα και δεν μπόρεσε να τον δει).

Ο ανωτέρω κρατούμενος δηλώνει ότι έπρεπε να πάρει φάρμακα και ζήτησαν λεφτά από τον πατέρα του.

Καταγγέλλουν ότι όταν ζητάνε χρήματα για να πάρουν τσιγάρα και λοιπά μικροέξοδα δεν τους δίνουν.

Καταγγέλλουν ότι ένας υψηλόβαθμος αξιωματικός, ίσως ο διοικητής, που επισκέφθηκε το χώρο, τους είπε ότι: «όποιος πονάει στο μάτι, το αφτί του, το δόντι ή το κεφάλι δεν πάει στο γιατρό. Μόνο όποιος πεθαίνει πάει στο γιατρό». Καταγγέλλουν ότι στο κτίριο Γ, στον όροφο, δεν υπάρχει αστυνομική παρουσία γι' αυτό η κατάσταση είναι «ημιάγρια». Πριν μια εβδομάδα, μας αναφέρθηκε, έγινε συμπλοκή Αφγανών με Μπαγκλαντεσιανούς. Οι αστυνομικοί επενέβησαν μετά από μισή ώρα. Τρία άτομα οδηγήθηκαν τραυματισμένα στο νοσοκομείο και έκτοτε δεν επέστρεψαν.

Υπάρχουν άτομα, που έχουν συμπληρώσει τρίμηνο κράτησης, από την ημέρα της υποβολής του αιτήματος ασύλου τους και δεν έχουν κάνει συνέντευξη ούτε έχουν αφεθεί.

Δεν έχουν ρούχα για να αντιμετωπίσουν την αλλαγή του καιρού.

Μερικά άτομα κοιμούνται σε στρώμα.

Υπάρχουν δωμάτια που μένουν και 11 άτομα και δεν χωράει κανείς ούτε και να περάσει.

Στον όροφο του κτιρίου Β λειτουργούσε μόνο μία τουαλέτα από τις 12 συνολικά για τουλάχιστον 100 άτομα.

Σε άλλο όροφο λειτουργούσαν οι 5 από τις 12 τουαλέτες.

Δύο φορές την εβδομάδα τρώνε σπανάκι, το οποίο είναι άπλυτο και γι' αυτό δεν το τρώνε. Οι κρατούμενοι μας αναφέρουν πως έδωσαν προσωπικά τους είδη (κινητά, χρήματα) όταν μπήκαν στο κρατητήριο, χωρίς αυτά να καταγραφούν (αντίθετα στην Ξάνθη υπήρξε καταγραφή: τα αντικείμενα μπήκαν σε σακουλάκι με νούμερο, bar code κλπ). Το αποτέλεσμα είναι οι κρατούμενοι να χάσουν τις επαφές τους με συγγενείς και φίλους, αφού δεν τους δίνονται τα κινητά όπου αυτές είναι αποθηκευμένες.

Στην Κομοτηνή ο προαυλισμός διαρκεί 15-20 λεπτά και όχι κάθε μέρα. Η καθαριότητα γίνεται από τους ίδιους. Πολλοί μιλήσανε για προβλήματα και πόνο κατά την ούρηση, καθώς και για ούρα πολύ κίτρινου χρώματος. Αναφέρθηκε ότι αστυνομικοί αφήνουν ελεύθερα εκπαιδευμένα σκυλιά στο διάδρομο για εκφοβισμό. Κάποιοι αστυνομικοί, αναφέρθηκε από κρατούμενους, ότι φωτογράφισαν με τα κινητά τους το συμβάν. Καταγγελίες υπάρχουν ότι έχουν βγάλει φωτογραφίες των κρατουμένων και κατά τον προαυλισμό.

Συνθήκες διαβίωσης για Ξάνθη

Υπάρχουν καταγγελίες :

Για προαυλισμό πέντε λεπτών

Ότι δεν δίνουν φάρμακα

Για ξυλοδαρμούς και κατόπιν μεταφορά στο νοσοκομείο σε άσχημη κατάσταση

Ότι υπάρχουν σοβαρές ελλείψεις σε είδη προσωπικής υγιεινής και καθαριότητας (σαπούνια, σαμπουάν, απορρυπαντικά)

Ότι καθαρίστριες καθαρίζουν μόνο τουαλέτες

Ότι τρώνε συνέχεια μακαρόνια ή μόνο ρύζι και ψωμί και μια φορά την εβδομάδα κρέας κιμά με μακαρόνια

Ότι πάρα πολλά άτομα κοιμούνται σε στρώμα, στο πάτωμα

Στην Ξάνθη 3 κρατούμενοι μίλησαν για ξυλοδαρμό ανηλίκου από φύλακες με γκλομπ. Τραυματίστηκε στο μάτι και μετά αφέθηκε ελεύθερος.

Ιατρική παρακολούθηση, κοινές παρατηρήσεις

Υπάρχει κλιμάκιο του ΚΕΕΛΠΝΟ. Εκφράζονται διαμαρτυρίες ότι ζητούν οι κρατούμενοι να επισκεφτούν ιατρό και δεν τους αφήνουν. Μερικοί κρατούμενοι δηλώνουν έλλειψη φαρμάκων. Υπάρχουν άτομα με σοβαρότατα προβλήματα που μεταφέρονται στο νοσοκομείο, όπου διαπιστώνεται ότι πρέπει να εγχειριστούν. Τα νοσοκομεία αρνούνται να τους εγχειρίσουν αν δεν καταβάλουν τα έξοδα της εγχείρισης. Πολλοί θέλουν να μιλήσουν σε ψυχολόγο, που όμως δεν υπάρχει στα Κέντρα Κράτησης.

Κοινές παρατηρήσεις για το νομικό status των κρατουμένων στην Κομοτηνή και Ξάνθη.

Διαπιστώθηκε ότι περίπου 20 άτομα είχαν νομιμοποιητικά έγγραφα και ήταν νόμιμοι στην Ελλάδα, συνεπώς δεν θα έπρεπε να κρατούνται. Η καταγραφή των στοιχείων στα κρατητήρια Ξάνθης και Κομοτηνής, σε πολλές περιπτώσεις, έχει γίνει με διαφορετικό τρόπο από την αρχική καταγραφή τους στην Διεύθυνση Αλλοδαπών (Πέτρου Ράλλη). Επομένως, ο συσχετισμός των φακέλων με τα πρόσωπα στις περιπτώσεις αυτές θα είναι αδύνατος. Ενδεικτικά, όλοι οι κρατούμενοι από το Κονγκό καταγράφονται το ίδιο χωρίς να γίνεται διαχωρισμός ανάμεσα σε DRC και Brazaville.

Το αρχηγείο της Ελληνικής Αστυνομίας δεν έχει αποφασίσει ποιος είναι αρμόδιος για την έκδοση της απόφασης της άρσης της κράτησης. (Παρόλα αυτά, 9 άτομα στην Ξάνθη, που διαπιστώθηκε αμέσως ότι ήταν νόμιμοι, αφέθηκαν πριν μια εβδομάδα με απόφαση ανάκλησης της επιστροφής) .

Όταν συνελήφθησαν δεν τους δόθηκε η ευκαιρία να πάρουν προσωπικά είδη μαζί τους (σε κάποιες περιπτώσεις ούτε καν τα παπούτσια τους)

Εκδόθηκαν αποφάσεις απέλασης για όλους, ακόμα και για πρόσωπα που τους είχε αναγνωριστεί καθεστώς προστασίας από το ελληνικό κράτος.

Κατεγράφησαν περιπτώσεις θυμάτων βασανιστηρίων καθώς επίσης και περιπτώσεων προσώπων που δικαιούνται οικογενειακής συνένωσης με βάση τον Κανονισμό Δουβλίνο II, που ήταν αδύνατο λόγω και έλλειψης διερμηνέων, να το κοινοποιήσουν οι ίδιοι στις αρχές. Πολλοί έχουν οικογένειες στην Αθήνα, αλλά δεν μπορούν να επικοινωνήσουν μαζί τους και να τους πουν πού κρατούνται. Πολλοί έχουν προσπαθήσει επανειλημμένα στο πρόσφατο παρελθόν να υποβάλουν αίτημα ασύλου στην Διεύθυνση Αλλοδαπών Αττικής, αλλά δεν τα κατάφεραν λόγω της πρακτικής που ακολουθεί η Αστυνομία (δέχεται μόνο 20 αιτήσεις/1 φορά την εβδομάδα). Πολλοί δεν επιθυμούν να υποβάλουν αίτημα ενώ κρατούνται κάτω απ' αυτές τις συνθήκες, γιατί φοβούνται ότι θα κρατηθούν περισσότερο και προτιμούν να ξαναδοκιμάσουν να υποβάλουν στην Διεύθυνση Αλλοδαπών Αττικής.

Και στην Κομοτηνή και στην Ξάνθη κρατούνται ανήλικοι, καταγεγραμμένοι ως ενήλικες, οι οποίοι διαμένουν μαζί με ενηλίκους.

Ειδικότερες παρατηρήσεις για το νομικό status των κρατούμενων στην Ξάνθη

Στους 100 πρώτους κρατούμενους, που έφτασαν στην Ξάνθη, οι 55 ήταν αιτούντες άσυλο, οι 9 μη αιτούντες και 36 είχαν απορριπτική απόφαση.

Μέχρι την ημέρα της επίσκεψής μας είχαν κατατεθεί 16 αιτήματα ασύλου (τα 13 μέσω αστυνομίας και 3 μέσω δικηγόρου).

Στην πρόσφατη επίσκεψη του Διεθνούς Οργανισμού Μετανάστευσης, 28 περιπτώσεις είχαν ζητήσει εθελοντική επαναπατρισμό.

Ειδικότερες παρατηρήσεις για το νομικό status των κρατούμενων στην Κομοτηνή

Δεν έχει αποφυλακιστεί κανένας, δεν έχει απελαθεί κανένας.

Ειδικότερες παρατηρήσεις ως προς τους αστυνομικούς

Οι αξιωματικοί της αστυνομίας, ήταν ιδιαίτερα προσηνεείς στα μέλη της αποστολής. Οι αστυνομικοί πάλι, που ήταν επιφορτισμένοι με την φύλαξη των κρατούμενων ήταν έντονα αναστατωμένοι αναφορικά με τις συνθήκες υγιεινής και τον φόβο ότι μπορεί να κολλήσουν κάποια μεταδοτική ασθένεια από τους κρατούμενους. Ήταν μερικές φορές νευρικοί και εριστικοί, όχι μόνο με τους κρατούμενους αλλά και με μέλη της αποστολής, εκφράζοντας ανοικτά κάποιες φορές ακραίες απόψεις. Υπήρξαν κάποιες φωτεινές εξαιρέσεις ανάμεσα στους παραπάνω, αλλά δυστυχώς, αν και συγκινητικές, ήταν ελάχιστες.

Γενικότερες παρατηρήσεις για τα κέντρα κράτησης

Η οργάνωση του Κέντρου Κράτησης στην Ξάνθη είναι, συγκρινόμενη με την Κομοτηνή, καλύτερη. Υπάρχει, παραδείγματος χάριν, η δυνατότητα οι κρατούμενοι να πάρουν από το κινητό τους τηλέφωνο τις επαφές τους για να επικοινωνήσουν με όσους θέλουν, επίσης μπορούν να λαμβάνουν χρήματα από συγγενείς τους στην Ελλάδα ή στο εξωτερικό, ενώ έχει καταβληθεί προσπάθεια με τον ΟΤΕ να βρεθεί λύση τα τηλέφωνα να είναι συμβατά με τις ειδικές κάρτες για τηλεφωνήματα εκτός Ελλάδος.

Ως προς τα δικαιώματα των κρατουμένων και στα δύο κρατητήρια η κατάσταση είναι τέτοια, που δικαιολογεί την προ ετών δήλωση της Ύπατης Αρμοστείας του ΟΗΕ για τους Πρόσφυγες ότι η Ελλάδα βρίσκεται σε ανθρωπιστική κρίση.

Θεωρούμε ότι το μόνο που εξυπηρετούν τα κέντρα αυτά κράτησης είναι η ρητορική περί εξυγίανσης των αστικών κέντρων από αλλοδαπούς, ενώ σύμφωνα τόσο με την σχετική Οδηγία της Ευρωπαϊκής Ένωσης, όσο και με το εθνικό δίκαιο, στα κέντρα αυτά θα έπρεπε να κρατούνται πρόσωπα προς απέλαση κι αυτό ως ύστατο μέτρο.

Ένας πολυδάπανος μηχανισμός φύλαξης και σίτισης έχει τεθεί χωρίς καμία απολύτως οργάνωση, σχεδιασμό και αποδοτικότητα. Θύματα αυτής της κατάστασης είναι κυρίως οι κρατούμενοι αλλά σε ένα βαθμό και οι αστυνομικοί, που τους κρατούν. Οι τελευταίοι χωρίς εκπαίδευση, χωρίς διερμηνείς και χωρίς οδηγίες, καλούνται να υποστηρίξουν μία τακτική, που πλήττει με τρόπο βάνουσο τόσο τα ανθρώπινα δικαιώματα όσο και τον σκοπό των Κέντρων Κράτησης.

Ενέργειες του Ελληνικού Συμβουλίου για τους Πρόσφυγες

- Επί τόπου δόθηκαν απαντήσεις σε όλους τους κρατουμένους και σε όλες τις ερωτήσεις τους.
- Κατεγράφησαν, και κωδικοποιήθηκαν όλα τα ζητήματα σχετικά με το νομικό status των κρατουμένων, προκειμένου να επακολουθήσουν οι σχετικές αναφορές στις αρχές με σκοπό την επίλυσή τους τόσο σε γενικό όσο και σε ατομικό επίπεδο.
- Αναφέρθηκαν στους προϊσταμένους φύλαξης τα σοβαρότατα ζητήματα που προέκυψαν και προτάθηκαν λύσεις.
- Εξακολουθούν και παρακολουθούνται οι ατομικές περιπτώσεις των κρατουμένων, μέχρι την οριστική έκβασή τους.
- Μελετώνται τρόποι δημοσίευσης των πορισμάτων, τόσο στην Ελλάδα όσο και στο εξωτερικό, ώστε να φέρουν τα καλύτερα αποτελέσματα.